

8. СУ "Васил Левски"
София 1797, р-н „Студентски”, ж. к. "Младост I", ул. „Полк. Г. Янков” № 3,
тел. 02/8719035, 02/8719176, e-mail: school@8sou.com, www.8sou.com

УТВЪРЖДАВАМ:

Милена Аначкова
Директор на 8. СУ Васил Левски“
Заповед № 1214/09.09.2022 г.

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, приета от Педагогическия съвет, протокол № 07/09.09.2022 г.

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира работа в следните **три основни направления**:

1. **Превенция на преждевременното напускане на училище в 8. СУ „Васил Левски“** чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система,
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях
- плануване на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;
-

2. **Интервенция** срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- Повишаване участието и ангажираността на родителите.
- Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за **компенсиране** на ефекта от преждевременното напускане на училище

- Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я
- завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: самостоятелна, комбинирана;
- популяризиране на възможностите за включване в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;
- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
- Кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Социално-икономически причини;
2. Образователни причини;
3. Етнокултурни причини;
4. Институционални причини;
5. Причини, свързани със здравния статус;

Социално-икономически причини: Лошото качество на живот на определени социални слоеве, Ниските доходи - невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна); Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра; Безработица

Образователните причини: затрудненията при усвояване на учебния материал; слаба мотивация за учебен труд, слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище; наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;

Психологически причини: чувство за неуспех; отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си; самовъзприемане: „нямах късмет ", „не ми провървя", усещане за ограничен контрол върху събитията;

Институционални причини: Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно

Причини, свързани със здравния статус: В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Съществен проблем по отношение на образователните предизвикателства пред децата със СОП.

8. СУ „Васил Левски“ - София е едно от училищата в България, в което няма отпаднали ученици. Това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** - осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез фейсбук страницата и интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка** с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, ученици и учители,
- **приемственост** - чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- **Идентифициране на рисковите фактори** - доклад анализи на педагогически съветник, психолози и класни ръководители.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

- Управление на информацията за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство;
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

КОНКРЕТНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

I. Мерки и дейности за подкрепа на деца в риск от преждевременно напускане на училище.

1. Изработване и ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца /регистърът се води от ЗДУД по информация, подадена от класните ръководители/;
2. Включване в годишния план на училището на дейности за създаване на подкрепяща среда.
3. Включване в плана на педагогическия съветник и психолозите на дейности за превенция на отпадане и работа с деца в риск.
4. Проучване чрез анкети и др. методи на желанията за участие на учениците в извънкласни дейности. Сформиране на нови групи по извънкласни дейности в зависимост от желанията /класните ръководители и педагогическият съветник мотивират застрашените от отпадане деца да се включат в избрани от тях форми/;
5. Повишаване на социалните умения на ученическия съвет за подкрепа на съученици в риск - организиране на тренинги /педагогическият съветник при необходимост организира и осъществява групи за повишаване на социалните умения/.

6. Осигуряване на възможности за публична изява на учениците.
7. Създаване на годишен училищен календар за извънкласни дейности и изяви /в календара се включват училищни конкурси и състезания, чествания, празници и други мероприятия, с цел мотивиране на застрашените от отпадане ученици да се включват в зависимост от възможностите и подготовката си/.
8. Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна работа по превенция на отпадането.

II. Дейности за взаимодействие между родители, ученици и педагогически персонал.

1. Периодично и своевременно предоставяне на информация на родителите:
 - за успеха и развитието на учениците в образователно-възпитателния процес;
 - за спазването на училищната дисциплина;
 - за посещаемостта на учебните часове от учениците;
 - за уменията на децата да общуват с учениците и учителите;
 - за отсъствията на ученика от учебни часове;
 - за интегрирането им в училищната среда;
 - за графика за консултации и приемно време.
2. Консултиране на родители по въпроси, свързани с възпитанието на децата и учениците от педагогическия съветник или психолозите.
3. Предоставяне възможност оказване на необходимото съдействие на родителите за:
 - да се срещат с класния ръководител и преподавателите по предмети в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време;
 - да участват в родителските срещи;
 - да изразяват мнение и да правят предложения за развитие на училището;
 - да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на детето им;
 - да се запознаят срещу подпис с училищния учебен план и с правилника за дейността на училището при записване на детето или ученика или на първата за годината родителска среща;
 - да се явяват в училището, когато важни причини налагат това и бъдат поканени от класния ръководител или директора;
 - присъствие на родител при изслушване на ученик и да изрази мнение при налагане на наказания на ученик;
 - Информиране за правата на родителя в процедурата по налагане на санкция.
4. Планиране на съвместни дейности с родителите, ученици, класни ръководители и при необходимост и педагогически съветник.
5. Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в училищните дейности и в отбелязване на значимите дати в календара на училището,
6. Насочване на семействата на застрашени от отпадане деца и ученици към специалисти.

III. Обмен на добри практики между заинтересовани страни.

1. Подаване на регулярни справки за ученици, които са допуснали отсъствия по неважнителни причини – чрез ИСРМ.
2. Своевременно информиране на РУО София-град, Столична община;
3. При постъпване на информация за дете в риск информиране на РПУ на МВР, отдел „Закрила на детето”, ДПС и др. заинтересовани институции.
4. Обмен на добри практики на ниво педагогически персонал с колеги от други училища.
5. Спазване на Координационния механизъм за деца в риск.

Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на 8. СУ „Васил Левски“ като институция която работи с грижа за всеки ученик!